О питању благосиљања „истополних заједница“ у Енглеској Цркви

Генерални синод Енглеске Цркве је 9. фебруара 2023. закључио састанак, на којем је одлучено да „истополни парови могу доћи у цркву након формализовања грађанског брака и грађанског партнерства да се захвале, посвете свој однос Богу и приме благослов Божији.“[1] Овај догађај је имао значајан утицај на Англиканску Заједницу и, према речима кентерберијског надбискупа Џастина Велбија, створио је „дубоке поделе“ унутар ње.[2] Као илустрација овога може послужити апел Заједнице англиканских цркава глобалног југа (GFSA), у којем се истиче „отпадање Енглеске Цркве од историјске вере Цркве“ и њено „самоуклањање од вођства од стране Заједнице као историјске 'Мајке Цркве'.“[3]

Идеја о благосиљању „истополних заједница“ већ је довела до подела у многим протестантским деноминацијама.[4] Постоје покушаји да се она промовише у католичкој [5] и православној средини (на пример, у Финској Православној Цркви Цариградске Патријаршије[6]). Став Московске Патријаршије, изражен у *Основама друштвеног концепта Руске Православне Цркве*, гласи да „Православна Црква полази од непроменљивог убеђења да се божански установљена брачна заједница мушкарца и жене не може поредити са изопаченим манифестацијама сексуалности. Она сматра да је хомосексуализам греховна повреда људске природе, која се превазилази духовним напором који води ка излечењу и личном узрастању човека.“ [7] У документу „О канонским аспектима црквеног брака“ који је усвојио Архијерејски Сабор Руске Православне Цркве стоји да Црква „категорички не признаје и неће признавати заједнице лица истог пола као брак, без обзира на признавање или непризнавање истих од стране грађанског законодавства.“[8] Његова Светост Патријарх московски и целе Русије Кирил напомиње да се „Православна Црква не слаже и да се никада неће сложити са читавом овом новонасталом идејом о брачним односима међу људима. Суживот, који сада практикују људи истог пола, називамо посебним грехом.“[9]

Од 2017. године Енглеска Црква води пројекат под називом „Живот у љубави и вери“, који има за циљ да допринесе дебати о „идентитету, сексуалности, везама и браку“.[10] Истовремено, ова тема је већ поделила Англиканску Заједницу. Неке цркве, као што су Епископална црква у Сједињеним Америчким Државама, Шкотска епископална црква и Црква Велса, увеле су праксу благосиљања „истополних заједница“. Насупрот томе, у земљама Глобалног Југа створене су конзервативне организације – Глобална англиканска конференција будућности (GAFCON) и Заједница англиканских цркава глобалног југа (GFSA), које су се активно опирале таквој пракси чак до те мере да су престале евхаристијско општење са својим противницима. Дискусије о овом питању настављене су дуги низ година.

На Ламбетској конференцији 2022. године, једном од „Инструмената Комуникације“ Англиканске Заједнице[11], поново се расправљало о питању људске сексуалности. Иако је одлука Ламбетске

конференције из 1998. године (1.10) формално потврђена, а у којој се наводи да су „хомосексуалне праксе одбачене као некомпатибилне са Светим писмом“[12], паралелно постојање конзервативних и либералних цркава које међусобно не комуницирају није решено.[13]

Истовремено, противречности по овом питању су расле унутар саме Енглеске Цркве. С тим у вези, у јануару 2022. године, епископи су дали своје предлоге акумулиране у резултате пројекта „Живот у Љубави и Вери“:

- покајати се пред представницима ЛГБТКИ+ заједнице за негостољубље Цркве и патње које су у њој доживели и доживљавају;

- поново потврдити сведочанство о Божјој љубави и прихватању сваке особе;

- наставити програм „Живот у Љубави и Вери“;

- оформити нови приручник за пастирску делатност;

- поздрављамо идеју објављивања „Молитава Љубави и Вере“ (збирка молитава за благосиљање) након допунске рецензије;

- организовати црквено праћење употребе и одговора на „Молитве Љубави и Вере“ са извештајем Синоду за пет година;

- не мењати доктрину брака и обезбедити да „Молитве Љубави и Вере“ не буду у супротности са учењем Енглеске Цркве или да одступају од њега.

Ове предлоге усвојио је Генерални синод Енглеске Цркве 9. фебруара 2023. год. са следећом расподелом гласова: епископи: 36 – за, 4 – против, 2 – уздржаних; свештенство: 111 – за, 85 – против, 3 – уздржаних; мирјсни: 103 – за, 92 – против, 5 – уздржаних.[14]

Што се тиче такозваних „Молитава Љубави и Вере“ које би требало да се користе за

благосиљање „истополних заједница“, објављени пројекат, у који спадају „молитва при стављању прстења“ и „молитва при паљењу свећа“, наводи да је у обреду благосиљања „забрањено користити благослове свадбеног обреда.“[15] Понавља се и идеја о „неприхватљивости употребе молитава или ритуала који су у супротности или доводе до одрицања актуелног учења Енглеске Цркве, укључујући и Тајну Брака.“[16]

Према канонима Енглеске Цркве, „брак је по природи трајна и доживотна заједница у добру или злу једног мушкарца и једне жене, све док их смрт не растави, искључујући све друге, ради рађања и васпитање деце, посвећења и правог усмерења природних нагона и привлачности, међусобне комуникације, помоћи и утехе једних и других у благостању и невољи.“[17] Међутим, како се наводи у једном пастирском писму епископа Енглеске Цркве, „у овом тренутку нисмо постигли довољан консензус да предложимо промену доктринарног учења.“[18] Заједно са признањем Енглеске Цркве, израженим у њеном званичном одговору критичарима њене иницијативе, да је „свака од 42 провинције Англиканске Заједнице независна и аутономна... у доктринарним питањима“, ова изјава може указивати да могућа промена црквене доктрине о Тајни Брака зависи од сагласности верника одређене помесне цркве.[19] Овакву формулацију питања критикује примас Цркве Јужног Судана, надбискуп Џастин Беди, који сматра да то није у складу са идејом Англиканске Цркве као „заједнице“[20].

Ово није једини проблем који се појавио у вези са одлуком Енглеске Цркве. Неки критичари су довели у питање тврдњу да се она не бави црквеним учењем о браку. Тако је у првом одговору GFSA на одлуку Цркве Енглеске наведено да споразум о благослиљању „истополних заједница“ значи да „Црква више не гледа на доживотну заједницу мушкарца и жене као на <u>једину</u> успостављену и благословену од Бога ради процвата брака, породице, заједнице и народног живота.“[21] Такође се наводи да „пошто је англиканска доктрина изражена у богослужењу“, увођење праксе благосиљања „истополних заједница“ указује на промену доктрине која се догодила.[22] Надбискуп Уганде Стивен Казимба сматра да су „разлике између венчања и службе ’благосиљања’ чисто терминолошке“, те да оно што „изгледа као брак и звучи као брак јесте брак”.[23] Примас Цркве Нигерије, надбискуп Хенри Ндукуба, такође примећује контрадикторну природу одлуке Генералног синода, будући да, по његовом мишљењу, „благосиљање хомосексуалних бракова и проглашавање непроменљивости доктрине Брака као заједнице мушкарца и жене означава лаж.“[24]

Штавише, према онима који се противе овој одлуци, благосиљање „истополних заједница“ у супротности је са Светим Писмом, а не само са историјском црквеном доктрином. Конкретно, ово мишљење дели шеф GAFCON-а надбискуп Фоли Бич.[25]

Истовремено, иако је одлуку о благосиљању „истополних заједница“ донео Генерални синод Енглеске Цркве, она не одражава став свих чланова те помесне цркве. То се огледа не само у значајном броју оних који су гласали „против“, већ и у чињеници да благослов врши свештенство по свом нахођењу.[26] Осим тога, очекује се да ће образложење „практичних закључака“ из синодске одлуке посебно бити посвећено новом издању пастирског приручника, чији се завршетак планира за неколико месеци.[27][28] Оно што је најважније јесте да још увек није

могуће спровођење оваквих благосиљања, пошто су тачни текстови молитава и формат њихове употребе још у фази припреме.[29]

У овој ситуацији остаје прилика да се организује шира дискусија у оквиру Англиканске Заједнице. Као што примећује примас Цркве Јужног Судана и председавајући GFSA, надбискуп Џастин Бади, „промене у доктрини о браку и/или о стварању новог пастирског приручника морају се прво продискутовати, а о њима одлучивати на Састанцима примаса помесних цркава.“ [30] Надбискуп Џастин Велби такође је дошао на идеју да организује сличан састанак, како је известио генерални секретар Англиканске Заједнице, надбискуп Ентони Пого.[31] Истовремено, могуће је да ће њиме председавати неки други англикански јерарх, што је важно, с обзиром на чињеницу да неке помесне цркве већ одбијају да признају садашњег кентерберијског надбискупа за потенцијалног председавајућег састанка примаса.[32] На развој ситуације може утицати и GAFCON конференција у Кигалију (Руанда) 17–21. априла, на којој се очекује дискусија о реструктурирању Англиканске Заједнице.

Дакле, питање благосиљања „истополних заједница“ још није затворено за саме англиканце. Много зависи од тога како ће синодална одлука бити примљена у самој Енглеској Цркви и како ће она одговорити на критике конзервативних цркава. Такође је важно и то колико далеко ће бити спремне да иду оне цркве које желе да се дистанцирају од одлуке Генералног синода. Руска Православна Црква наставиће пажљиво да прати развој догађаја.

[1] Prayers for God’s blessing for same-sex couples take step forward after Synod debate // UTL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/prayers-gods-blessing-same-sex-couples...** (приступљено: 22.02.2023)

[2] Archbishop of Canterbury meets with the President of Ghana // URL: **https://www.archbishopofcanterbury.org/news/news-and-statements/archbishop-canterbury-meets-presiden...** (приступљено: 16.02.2023)

[3] The Global South Fellowship of Anglican Churches (GFSA), **St**atement of GSFA Primates on the Church of England’s decision regarding the blessing of same sex unions, Press Statement 20 February 2023.

[4] Evert’s comment: This is why churches usually split on same-sex marriage // URL: **https://cne.news/article/2656-everts-comment-this-is-why-churches-usually-split-on-same-sex-marriage** (приступљено: 03.03.2023)

[5] Archbishop Aquila: German synodal path repudiates the deposit of faith // URL: **https://www.catholicnewsagency.com/news/251134/archbishop-aquila-german-synodal-path-repudiates-the-...** (приступљено: 16.02.2023)

[6] Финска Православна Црква (Цариградска Патријаршија) не сматра да је пракса посвећења истополних заједница препрека за наставак контаката са Црквом Шведске // URL: **http://www.patriarchia.ru/db/text/129282.html** (приступљено: 16.02.2023)

[7] Основе друштвеног концепта Руске Православне Цркве XII.9.

[8] О канонским аспектима црквеног брака // URL: **http://www.patriarchia.ru/db/text/5075384.html** (приступљено: 16.02.2023)

[9] Патријарх Кирил одбацује признавање истополних бракова // URL: **https://www.rbc.ru/rbcfreenews/6198c93b9a7947033ccddbdc** (приступљено: 03.03.2023)

[10] Living in Love and Faith // URL: **https://www.churchofengland.org/resources/living-love-and-faith** (приступљено: 21.02.2023)

[11] Инструменти Комуникације Англиканске Заједнице су институције које промовишу јединство Заједнице, ослањајући се само на свој морални ауторитет, без правног утицаја на помесне цркве. У Инструменте Комуникације спадају Ламбетска конференција, Састанак примаса помесних цркава, Англиканско консултативно веће и кентерберијски надбискуп.

[12] Lambeth Conference 1998, Resolution 1.10 – Human Sexuality, d.

[13] Justin Welby 'affirms validity' of 1998 gay sex is sin declaration, Guardian // URL: **https://www.theguardian.com/uk-news/2022/aug/02/justin-welby-affirms-validity-of-1998-declaration-th...** (приступљено: 21.02.2023)

[14] Prayers for God's blessing for same-sex couples take step forward after Synod debate // UTL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/prayers-gods-**

blessing-same-sex-couples... (приступљено: 22.02.2023)

[15] The Church of England, Prayers of Love and Faith (Draft), P. 21.

[16] Ibid., P.2.

[17] Canons of the Church of England, B30.1.

[18] Living in Love and Faith: A response from the Bishops of the Church of England about identity, sexuality, relationships and marriage // URL: **https://www.churchofengland.org/sites/default/files/202301/FINAL%20Bishops%27%20Response%20to%20LLF%...** (приступљено: 22.02.2023)

[19] Statement from the Church of England regarding GSFA statement// URL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/statement-church-england-regarding-gsf...** (приступљено: 22.02.2023)

[20] The Global South Fellowship of Anglican Churches (GSFA), Church of England 'blessing' gay unions would violate biblical teaching & jeopardise Archbishop of Canterbury's continuing role in the Anglican Communion, Press Release, 24 January 2023.

[21] The Global South Fellowship of Anglican Churches, Initial response from the Global South Fellowship of Anglican Churches (GSFA) to the Church of England 'blessing' of gay unions? Press Statement, 09 February 2023.

[22] Ibid.

[23] Church of Uganda responds to Church of England's decision to bless same-sex unions // URL**https://churchofuganda.org/blog/2023/02/10/response-to-church-of-englands-decision-to-bless-same-sex...** (приступљено: 27.02.2023)

[24] Response of the Church of Nigeria to the decision of the Church of England to authorize the blessing of same-sex marriage// URL:**https://anglican-nig.org/response-of-the-church-of-nigeria-to-the-decision-of-the-church-of-england-...** (приступљено: 28.02.2023)

[25] Gafcon Response to CofE General Synod // URL: **https://www.gafcon.org/news/gafcon-response-to-cofe-general-synod** (приступљено: 27.02.2023)

[26] Bishops propose prayers of thanksgiving, dedication and for God's blessing for same-sex couples //
URL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/bishops-propose-prayers-thanksgiving-d...** (приступљено: 27.02.2023)

[27] Bishops propose prayers of thanksgiving, dedication and for God's blessing for same-sex couples //
URL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/bishops-propose-prayers-thanksgiving-d...** (приступљено: 27.02.2023)

[28] Prayers for God's blessing for same-sex couples take step forward after Synod debate // URL: **https://www.churchofengland.org/media-and-news/press-releases/prayers-gods-blessing-same-sex-couples...** (приступљено: 27.02.2023)

[29] Ibid.

[30] The Global South Fellowship of Anglican Churches (GSFA), Church of England 'blessing' gay unions would violate biblical teaching & jeopardise Archbishop of Canterbury's continuing role in the Anglican Communion, Press Release, 24 January 2023.

[31] Statement by the Secretary General of the Anglican Communion // URL: **https://www.anglicancommunion.org/communications/press-and-media/press-releases/statement-by-the-sec...** (приступљено: 28.02.2023)

[32] The Global South Fellowship of Anglican Churches (GFSA), Statement of GSFA Primates on the Church of England's decision regarding the blessing of same sex unions, Press Statement 20 February

2023.

Аутор: Данил Аракељан

Превод са руског: Мила Матић

Извор: https://mospat.ru/sr/authors-analytics/90103/